

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-78)

17 EYLÜL (2025) DÜNYA HASTA GÜVENLİĞİ GÜNÜ

Hasta güvenliği; sağlık hizmetlerinde riskleri sürekli ve sürdürülebilir biçimde azaltmayı, önlenabilir zararları önlemeyi, hata olasılığını düşürmeyi ve meydana gelen hataların etkisini en aza indirmeyi amaçlayan kültürler, süreçler, uygulamalar, davranışlar, teknolojiler ve bakım ortamlarını kapsayan sistematik bir yaklaşımdır.¹

Sağlık sistemlerinin giderek daha karmaşık ortamlarda faaliyet göstermesiyle birlikte sağlık hizmetlerinin küresel yapısı değişmektedir. Yeni tedaviler, teknolojiler ve bakım modelleri, önemli tedavi olanakları ve sağlık yararları sunsa da aynı zamanda güvenli bakım için yeni tehditler de ortaya çıkarabilmektedir. Hasta güvenliği, sağlık hizmetlerinin temel ilkelerinden biridir ve evrensel sağlık kapsayıcılığına ulaşmanın ön koşulu olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede hasta güvenliği, günümüzde giderek büyüyen ve öncelikli olarak ele alınması gereken küresel bir halk sağlığı sorunu olarak değerlendirilmektedir.²

Güvenli olmayan bakım, yalnızca bireyler ve aileler için değil, toplumlar ve sağlık sistemleri için de önemli bir yük oluşturmaktadır.³ Her yıl çok sayıda insan, güvenli olmayan ve düşük kaliteli sağlık hizmetleri nedeniyle yaralanmakta ya da yaşamını yitirmektedir. Oysa bu zararların büyük bölümü önlenabilir niteliktedir. İstenmeyen olaylardan kaynaklanan hastanın gördüğü zararların, dünya çapında ölüm ve yeti kaybı nedenleri arasında ilk 10 sırada yer aldığı düşünülmektedir.⁴

- ✓ Dünya genelinde her **10 hastadan biri**, sağlık hizmeti alırken istenmeyen olaylara maruz kalmaktadır.
- ✓ Bu olayların yaklaşık **%12'si kalıcı yeti yitimine** veya **ölüme** neden olmaktadır.
- ✓ Güvenli olmayan bakımın yol açtığı ölümler, her yıl **3 milyonu aşmaktadır**.
- ✓ **Hasta zararlarının yarısı önlenabilir** niteliktedir.
- ✓ Hasta zararlarının **%66'sı düşük ve orta gelirli ülkelerde** meydana gelmektedir. Bu ülkelerde her yıl **134 milyon sağlık hizmetiyle ilişkili istenmeyen olay** yaklaşık **2,6 milyon ölüm** ile sonuçlanmaktadır.
- ✓ Güvenli olmayan bakım, sağlık harcamalarının **%15'ini** oluşturabilmektedir.
- ✓ Uzamış hastane yatışları, ek tedaviler, ilaç hataları ve enfeksiyon kontrolü eksikliklerinden maliyetler artabilmektedir. İş gücü kaybı ve üretkenlik azalması nedeniyle dolaylı maliyetler daha da yüksektir. Bu durum, hasta güvenliği sorununu küresel ölçekte ciddi bir ekonomik yük haline getirmektedir.³

Dünya Sağlık Örgütü, hasta güvenliğinin sağlık hizmetlerine olan yüküne 72. Dünya Sağlık Asamblesi'nde (Mayıs 2019) dikkat çekmiştir. Toplantıda 2021-2030 yıllarını kapsayan bir eylem planı oluşturulması kararlaştırılmış⁵, "hasta güvenliğinin küresel bir sağlık önceliği olduğu" kabul edilerek 17 Eylül Dünya Hasta Güvenliği Günü olarak ilan edilmiştir.⁶ Dünya Hasta Güvenliği Günü, kamuoyunun farkındalığını artırmak, paydaşlar arasında iş birliğini güçlendirmek ve hasta güvenliğini geliştirmek için önemli bir

¹[Internet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/patient-safety> Erişim: 07.09.2025

²[Internet] https://www.who.int/health-topics/patient-safety#tab=tab_1 Erişim: 07.09.2025

³World Health Organization. (2024). *Global patient safety report 2024*. Geneva: World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/376633>

⁴[Internet] https://www.who.int/health-topics/patient-safety#tab=tab_2 Erişim: 07.09.2025

⁵Global patient safety action plan 2021–2030: towards eliminating avoidable harm in health care, WHO 2021

⁶[Internet] https://www.who.int/health-topics/patient-safety#tab=tab_3 Erişim: 07.09.2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-78)

fırsattır. Bu yılın teması; “Her yenidoğan ve her çocuk için güvenli bakım”, sloganı ise; “Başından itibaren hasta güvenliği!” olarak belirlenmiştir. Bu tema, çocukların güvenli olmayan bakım nedeniyle karşı karşıya kaldığı yüksek risklere dikkat çekmektedir.

2025 Dünya Hasta Güvenliği Günü’nün Amaçları

- ✓ Tüm sağlık hizmeti ortamlarında çocuk ve yenidoğan bakımındaki güvenlik risklerine ilişkin küresel farkındalığı artırmak, çocukların, ailelerin ve bakım verenlerin özel ihtiyaçlarını vurgulamak.
- ✓ Daha geniş hasta güvenliği ve kalite girişimlerinin bir parçası olarak, yenidoğanlar ve çocuklar için daha güvenli bakım sağlamak amacıyla hükümetleri, sağlık kuruluşlarını, meslek örgütlerini ve sivil toplumu sürdürülebilir stratejiler uygulamaya teşvik etmek.
- ✓ Eğitim, farkındalık ve sağlık bakımına aktif katılımı teşvik ederek ebeveynleri, bakım verenleri ve çocukları hasta güvenliği konusunda güçlendirmek.
- ✓ Çocuk ve yenidoğan bakımında hasta güvenliğine ilişkin araştırmaların güçlendirilmesi için savunuculuk yapmaktır.⁷

2025 Dünya Hasta Güvenliği Günü’nün Hedefleri ise;

- ✓ Çocuklar ve ailelerini bakım sürecine aktif katmak,
- ✓ İlaçların güvenli ve doğru kullanımını sağlamak,
- ✓ Çocuklara zamanında ve doğru tanı koymak,
- ✓ Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonları önlemek
- ✓ Özellikle düşük doğum ağırlıklı ve hasta yenidoğanların maruz kaldığı riskleri en aza indirmektir.⁸

Özetle; hasta güvenliğinin sağlanması yalnızca sağlık sistemlerinin değil, ailelerin, çocukların, sağlık çalışanlarının, yöneticilerin, politika yapımcıların, eğitimcilerin ve sivil toplumun ortak sorumluluğudur. Bu çerçevede öne çıkan **öneriler** şunlardır:

- ✓ **Aileler ve Bakım Verenler:** Çocuğun belirtilerini, ilaçlarını ve randevularını takip edip sağlık ekibiyle paylaşmalı; tedaviler hakkında bilgi edinmeli, kararlara katılmalı ve gerektiğinde endişelerini dile getirmelidir.
- ✓ **Okul Çağındaki Çocuklar:** Kendini ifade etmeli, ilaçlar ve tedaviler hakkında bilgi istemeli, hijyen kurallarına uymalı ve güvensiz hissettiklerinde bir yetişkine söylemelidir.
- ✓ **Sağlık Çalışanları:** Çocuğun yaşına ve gelişimine uygun bakım sunmalı; ilaç hataları, enfeksiyonlar ve tanı hataları gibi temel riskleri önlemeli; ailelerle açık iletişim kurmalı ve olayları rapor ederek öğrenmeyi desteklemelidir.
- ✓ **Sağlık Kurumu Yöneticileri:** Hasta kimliği doğrulama, güvenli ilaç kullanımı ve enfeksiyon önleme gibi temel güvenlik sistemlerini uygulamalı; personeli eğitmeli, çocuk dostu alanlar oluşturmali ve güvenlik göstergelerini izlemelidir.
- ✓ **Politika Yapıcılar ve Sağlık Liderleri:** Çocuk güvenliğini ulusal politikalara entegre etmeli, iş gücünü ve altyapıyı güçlendirmeli, veri sistemlerini geliştirmeli ve toplumu sürece dahil etmelidir.
- ✓ **Öğretmenler ve Eğitimciler:** Çocuklara sağlıkla ilgili konuşma ve soru sorma alışkanlığı kazandırmalı; güvenli alışkanlıkları öğretmeli, empatiyle yaklaşarak korkularını azaltmalı ve doğru davranışlarını teşvik etmelidir.
- ✓ **Sivil Toplum Kuruluşları:** Hasta güvenliği konusunda farkındalık yaratmalı; incinebilir gruplarda eşitliği savunmalı, hastaları temsil ederek daha güvenli sistemlerin geliştirilmesine katkıda bulunmalıdır.⁹

⁷[İnternet] <https://www.who.int/news-room/events/detail/2025/09/17/default-calendar/world-patient-safety-day--17-september-2025--patient-safety-from-the-start> Erişim: 07.09.2025

⁸[İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-patient-safety-day/2025/goals> Erişim: 07.09.2025

⁹[İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-patient-safety-day/2025/calls-to-action-and-key-messages>